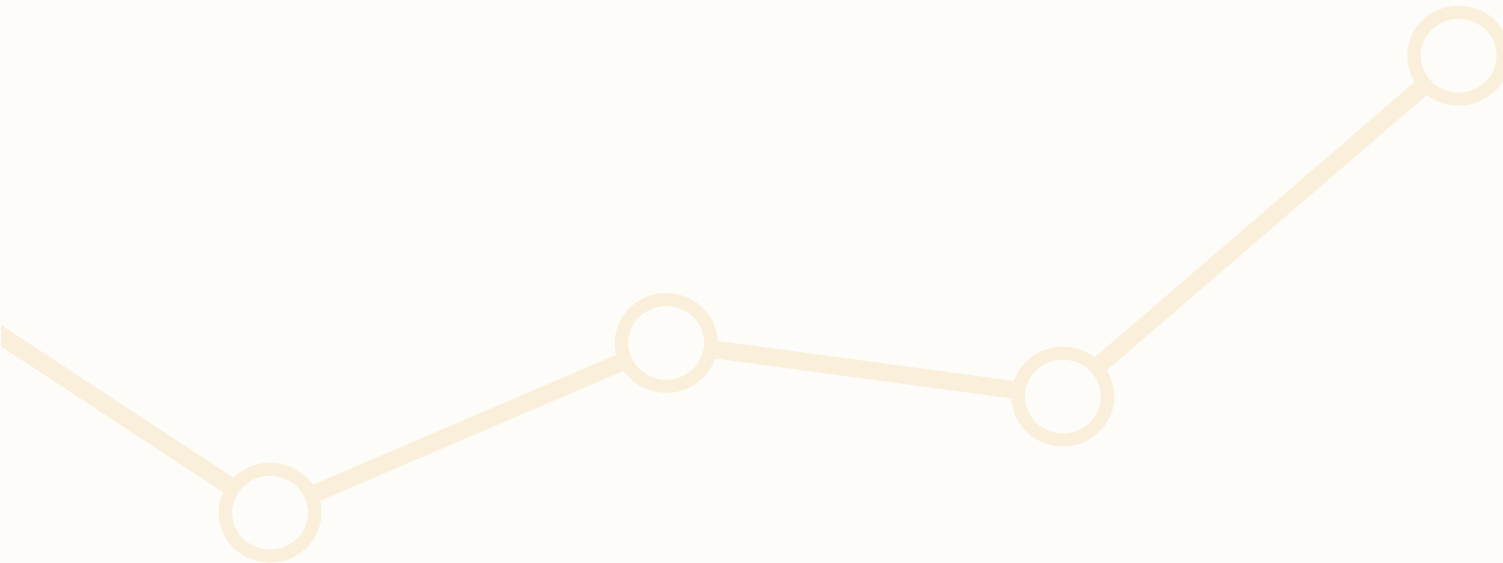

Závěrečná konference k projektu

DOPADY MÍRY RODIČOVSKÉHO KONFLIKTU NA DÍTĚ
A ROLE, JAKOU V NICH HRAJE KONKRÉTNÍ FORMA
POROZVODOVÉHO USPOŘÁDÁNÍ PÉČE

Dopady míry rodičovského konfliktu na dítě a role, jakou v nich hraje konkrétní forma porozvodového uspořádání péče

(Dítě v rodičovském konfliktu, 2019–2024, IP 70612)

Hlavní řešitel: Mgr. Jana Barvíková, Ph.D.

Další řešitelé:

Mgr. Jana Paloncyová, Ph.D.

Ing. Sylva Höhne

Mgr. Naděžda Křečková Tůmová, Ph.D.

PhDr. Štěpánka Lehmann, Ph.D.

Ing. Tereza Frömmelová

Mgr. et Mgr. Lucie Žáčková, Ph.D.

Mgr. Karel Fric, Ph.D.

Odborný garant: MPSV, Odbor rodinné politiky, ochrany dětí a sociálního začleňování

Cíle projektu a metodologie

- **Cíl:**

- zmapovat dopady míry rodičovského konfliktu na dítě, jakou roli v nich hraje konkrétní forma porozvodového uspořádání péče, a to v souvislosti s tím, zda se na ní rodiče shodli, nebo byla soudem nařízena
- popsat problematiku z pohledu všech aktérů – především rodičů a dětí, ale i z pohledu pracovníků OSPOD, psychologů, mediátorů, soudců, advokátů atd.

- **Sledovali jsme:**

- vývoj vztahu a konfliktu mezi rodiči před a po rozchodu
- způsob nastolení uspořádání péče o děti po rozchodu
- každodenní život a zkušenosti rodičů a dětí ve sledovaných formách péče (střídavá, výlučná a společná)
- potřeby dětí a jejich naplňování v různých vývojových fázích dle věku

Přehled realizovaných výzkumů (I)

2019: předvýzkum

- **Konzultace projektu s experty a expertní rozhovory** – psychologové, pracovníci OSPOD, soudci, advokáti, pedagogové ZŠ, odborní referenti MPSV a MS
- **Fokusní skupiny (5x)** – s pracovníky OSPOD, terapeuty, soudci, advokáty, mezioborová skupina
- **Analýza dostupných statistických dat** z oblasti opatrovnických řízení a způsobu jejich zjišťování (zejména statistiky MS)

Přehled realizovaných výzkumů (II)

2020–2024: výzkum & analýzy

- Hlubkové rozhovory
 - s mladými lidmi (16–29 let), kteří jako děti zažili rozchod rodičů (N=32) – **JAK SE ŽIJE DĚTEM PO ROZCHODU RODIČŮ?**
 - s rodiči se zkušeností s některým z modelů uspořádání péče (N=42) – **JAK SE VYCHOVÁVAJÍ DĚTI PO ROZCHODU/ROZVODU?**
- Výzkum veřejného mínění k problematice stability současných rodin se zaměřením na uspořádání péče o nezletilé děti po rozvodu/rozchodu rodičů (N=1691) – **STABILITA RODINY 2020**
- Dotazníkové šetření zaměřené na péči o nezletilé děti po rozchodu rodičů (N=1999) – **DÍTĚ V RODIČOVSKÉM KONFLIKTU 2021**

Výstupy z projektu

- HÖHNE, S., J. BARVÍKOVÁ, N. KŘEČKOVÁ TŮMOVÁ, J. PALONCYOVÁ & T. FRÖMMELOVÁ, v tisku. *Dítě v rodičovském konfliktu II. Rodičovství před a po rozchodu*.
- LEHMANN, Š. & J. BARVÍKOVÁ, 2023. *Dítě v rodičovském konfliktu I. Uspořádání péče o děti po rozchodu rodičů – představy, preference a realita*. Praha: RILSA.
- LEHMANN, Š. & J. BARVÍKOVÁ, 2024. Dynamika vyjednávání o uspořádání péče o děti po rozchodu či rozvodu rodičů. *Demografie*, 66(1), 39–57.
- PALONCYOVÁ, J., S. HÖHNE, J. BARVÍKOVÁ, L. ŽÁČKOVÁ & K. JANUROVÁ, 2022. *Stabilita rodiny a porozvodová péče o děti ve veřejném mínění*. Praha: RILSA.
- PALONCYOVÁ, J., S. HÖHNE, J. BARVÍKOVÁ & L. ŽÁČKOVÁ, 2022. *Porozvodová péče o děti ve veřejném mínění a možné implikace*. Policy Papers VÚPSV, v. v. i.
- HÖHNE, S. & J. PALONCYOVÁ, 2021. Péče a výživa dětí po rozchodu rodičů podle výsledků opatrovnických řízení. *Demografie*, 63(1), 3–21.
- BARVÍKOVÁ, J., 2019. *Zpráva z fokusních skupin. Dítě v rodičovském konfliktu*. Praha: VÚPSV, v. v. i.
- HÖHNE, S. & J. PALONCYOVÁ, 2019. *Péče o děti po rozvodu či rozchodu rodičů*. Praha: VÚPSV, v. v. i.

Dostupné zde: <https://www.rilsa.cz/projekty/dopady-miry-rodicovskeho-konfliktu-na-dite-a-role-jakou-v-nich-hraje-konkretni-forma-porozvodoveho-usporadani-pece/>

Jak dál...?

... další výzkum v partnerství s Vámi?

RODIČOVSTVÍ PO ROZCHODU

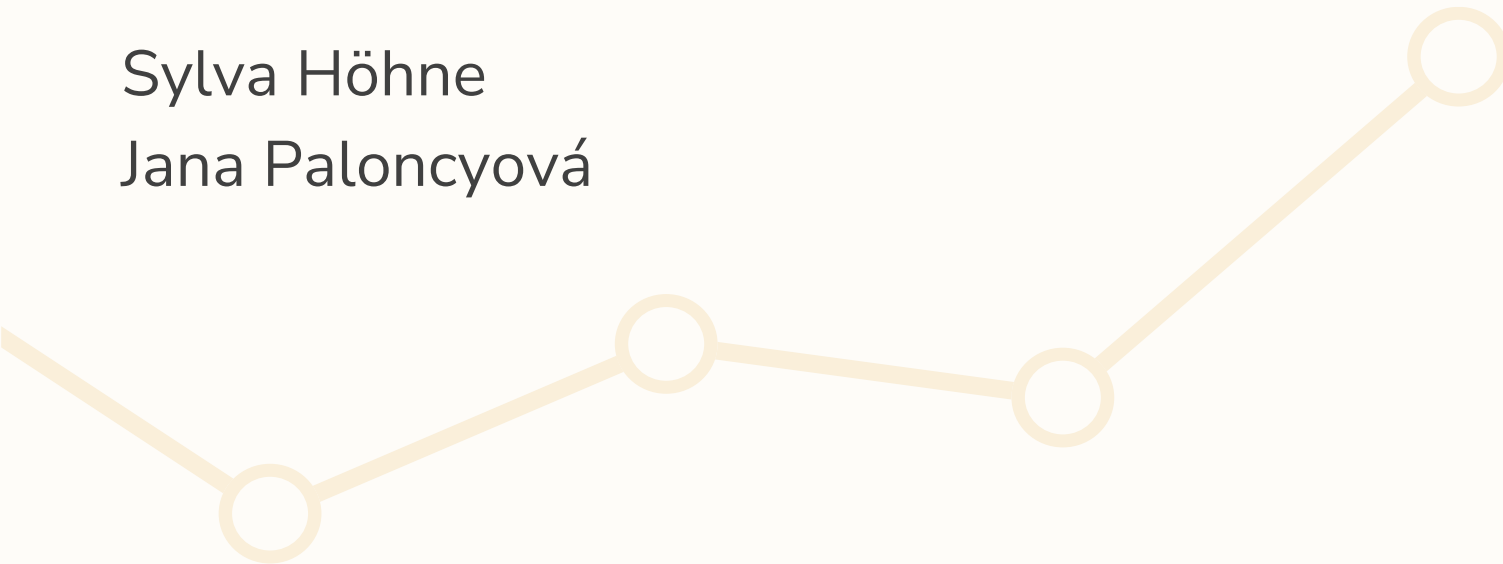
Blok I.

Péče o děti po rozchodu rodičů – podle výzkumu „*Dítě v rodičovském konfliktu 2021*“

Sylva Höhne

Jana Paloncyová

Dotazníkové šetření „*Dítě v rodičovském konfliktu 2021*“

Základní charakteristiky

- **Sběr dat:** srpen–říjen 2021, kombinace CAPI (osobní) a CAWI (online)
- **Záměrný výběr:**
 - ženy a muži, od jejichž rozchodu s biologickým otcem či matkou jejich společného nejmladšího dítěte uplynulo minimálně 12 měsíců
 - alespoň tříměsíční soužití rodičů ve společné domácnosti před rozchodem
 - věk nejmladšího dítěte v době rozchodu rodičů (0–6, 7–11, 12–18 let)
 - velikost obce, kraj
- **Typ (současné) péče: vymezen počtem nocí, které dítě tráví u rodiče-respondenta** (nikoli tím, jak rodiče dané uspořádání nazývají či jak bylo případně určeno soudem)
 - 22 a více nocí v měsíci – hlavní, rezidenční rodič
 - 8 a méně nocí v měsíci, nebo vůbec, ale vídají se – nerezidenční rodič

=> převážná péče

 - 9 až 21 nocí v měsíci => **(víceméně) rovnoměrná péče**

Typ (současné) péče

– nejmladší dítě

	Respondent/ka	Abs.	Rel.
Dítě v převážné péči matky	žena, rezidenční rodič	581	54,9 %
	muž, nerezidenční rodič	270	25,5 %
Dítě v převážné péči otce	žena, nerezidenční rodič	27	2,5 %
	muž, rezidenční rodič	181	17,1 %
Převážná péče	celkem	1 059	100,0 %
Dítě v rovnoměrné péči	žena	402	42,8 %
	muž	538	57,2 %
Rovnoměrná péče	celkem	940	100,0 %

Zdroj: Dítě v rodičovském konfliktu 2021

Uspořádání péče o (nejmladší) dítě

• Dítě v převážné péči matky

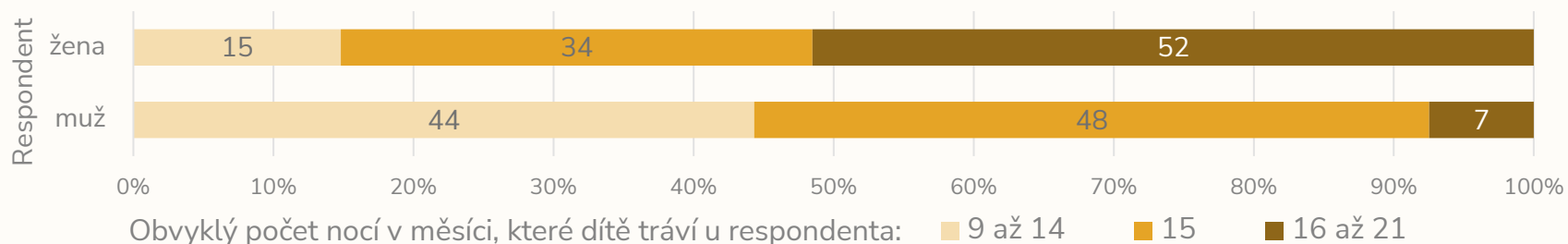
- častěji přespává **výhradně** u ní (56 %), z toho 30 % dětí se s otcem vůbec nevidá, dalších 21 % pak nepravidelně, každý měsíc jinak
- režim styku s otcem: nejčastěji jeden až dva víkendy v měsíci, příp. ještě jeden či dva dny navíc

• Dítě v převážné péči otce

- častěji u něj **přespává 22 a více nocí** (57 %) než výhradně (při výhradní péči otce se 20 % dětí s matkou vůbec nevidá, dalších 26 % nepravidelně)
- režim styku s matkou: nejčastěji týdenní střídání pobytu u každého rodiče

• Dítě v rovnoměrné péči

- v 98 % střídá bydliště rodičů (polovina pravidelně každý týden), ve 2 % dítě zůstává v jednom bytě a rodiče se zde u něj střídají

Zdroj: Dítě v rodičovském konfliktu 2021

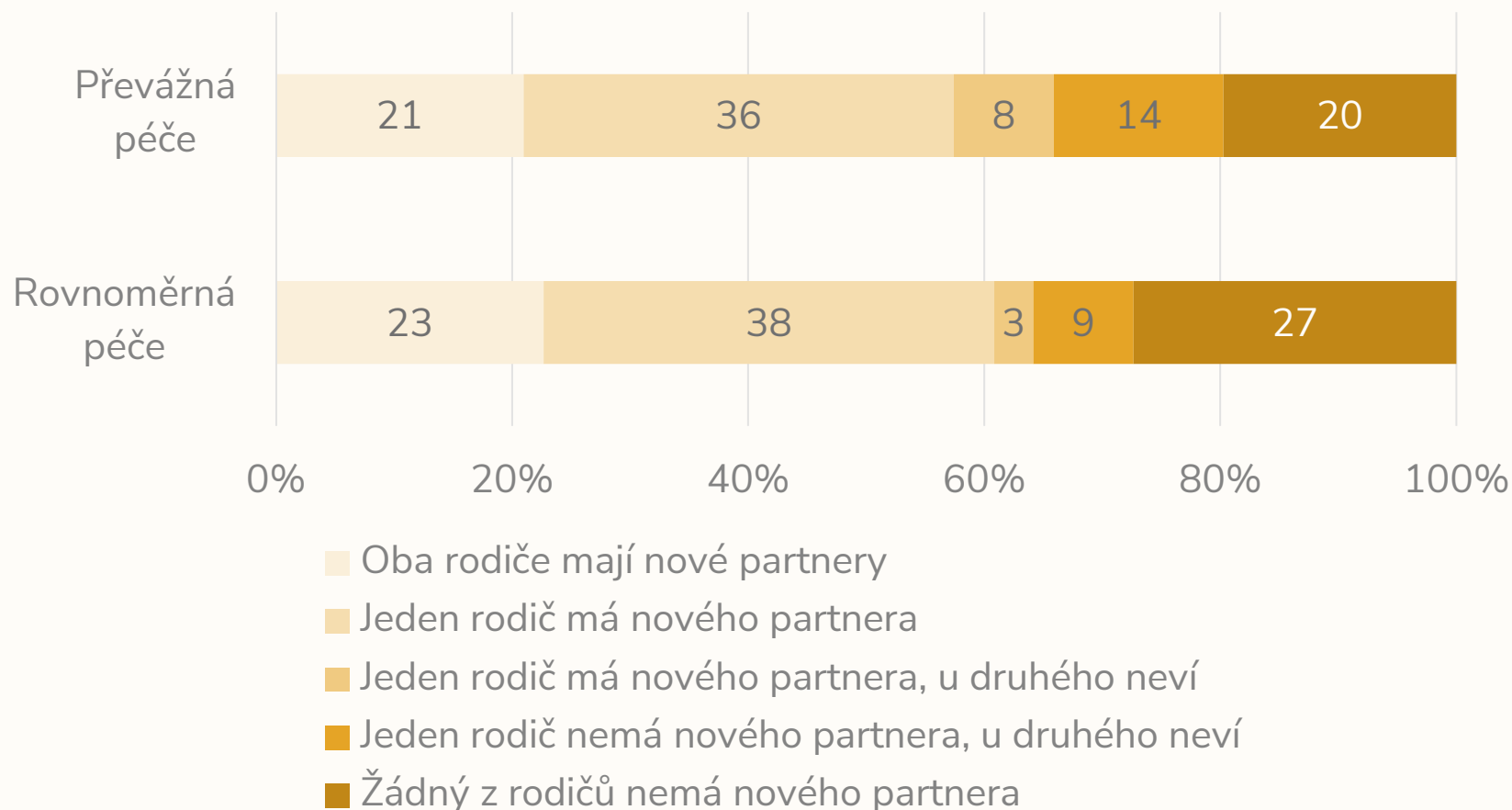
Věk dítěte a typ domácnosti, ve které žijí

– v době výzkumu (v %)

		Převážná péče	Rovnoměrná péče
Věk nejmladšího dítěte (v době výzkumu)	0–3 roky	11,1	6,2
	4–6 let	17,9	18,3
	7–11 let	26,1	38,1
	12–15 let	26,6	24,4
	16–18 let	18,2	13,1
Typ domácnosti respondenta (vztaženo k alespoň polovině dnů v měsíci)	bez nezaopatřených dětí	17,1	18,8
	sólo rodič s nezaopatřenými dětmi (čistá neúplná rodina)	34,1	37,8
	sólo rodič s dalšími osobami (smíšená neúplná rodina)	12,7	12,0
	rekonstituovaná (úplná) rodina	36,1	31,4

Zdroj: *Dítě v rodičovském konfliktu 2021*

Přibližně min. dvě třetiny dětí zažívají více či méně častou přítomnost **nevlastního rodiče**

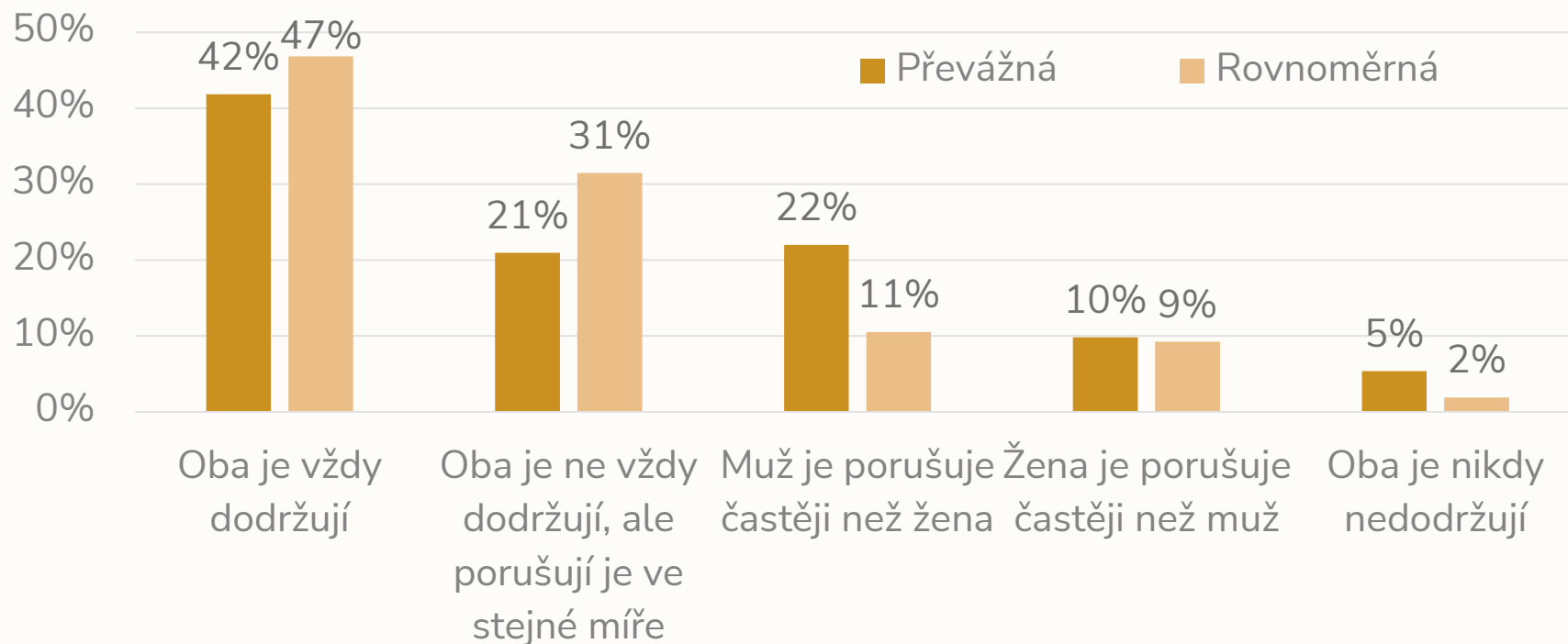
Zdroj: *Dítě v rodičovském konfliktu 2021*

Výskyt negativních situací mezi rodiči za přítomnosti dětí v posledních 3 měsících (v %)

Řádková procenta		Mezi rodiči za přítomnosti dítěte...				
		nebyly téměř nikdy konflikty	byly občas hádky, předávání vzkazů a vzájemné odsouzení/ pomluvy	byly občas konflikty ve všech směrech	byly často konflikty ve všech směrech	rodiče nebyli vůbec v kontaktu
Převážná péče	celkem	42,6	18,9	13,7	8,2	16,6
	žena, rezidenční	39,4	19,1	9,5	7,2	24,8
	muž, rezidenční	39,2	22,7	16,6	12,7	8,8
	muž, nerezidenční	51,9	15,9	20,7	7,4	4,1
Rovnoměrná péče	celkem	49,9	23,6	17,3	5,9	3,3
	ženy	42,5	25,9	18,9	6,2	6,5
	muži	55,4	21,9	16,2	5,6	0,9

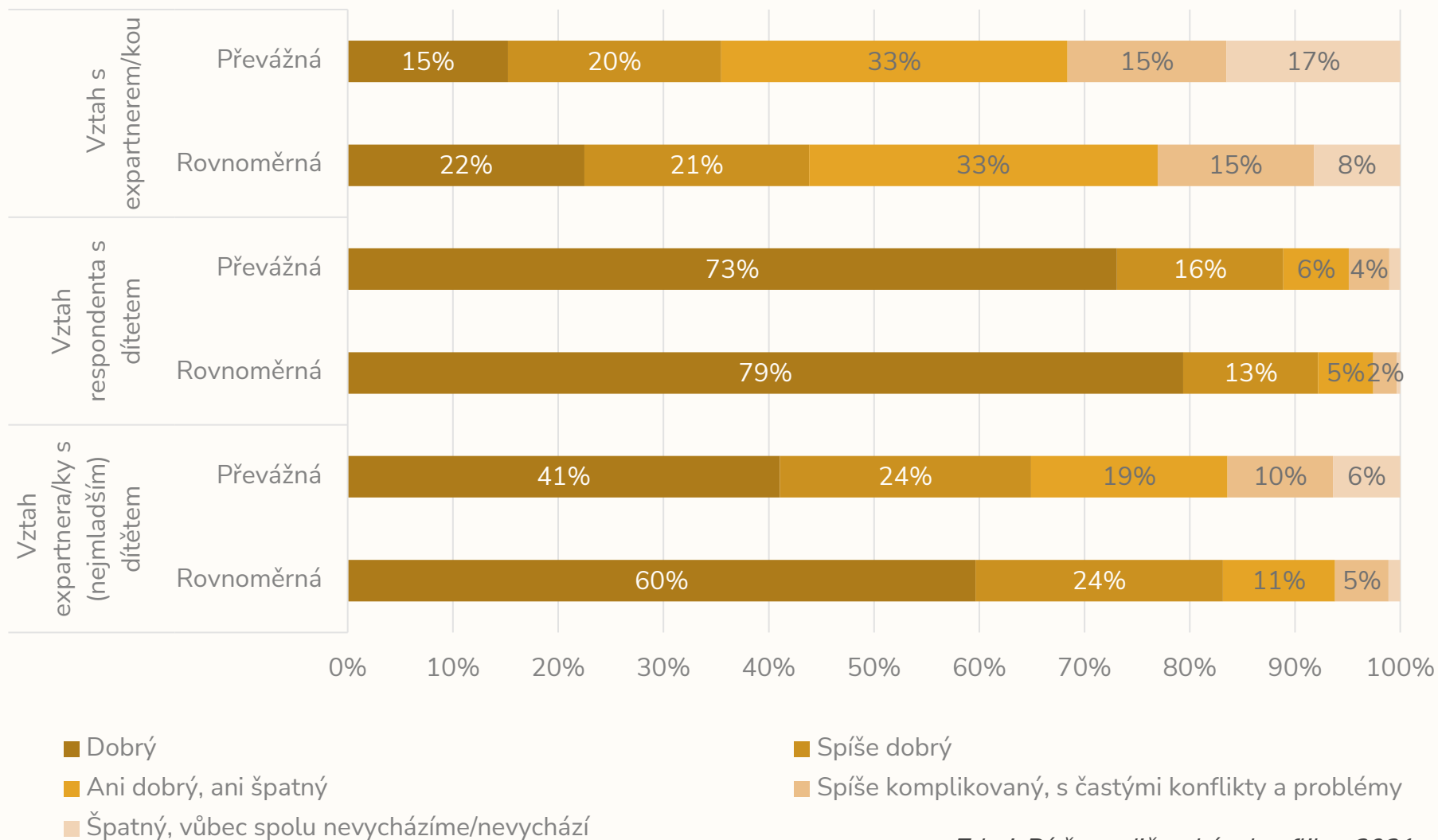
v průměru 54 měsíců; odmítnutí být v kontaktu; nevědomost jak kontakt navázat; patologie

Dodržování dohody nebo soudního rozhodnutí o rozdělení péče o dítě (v %)

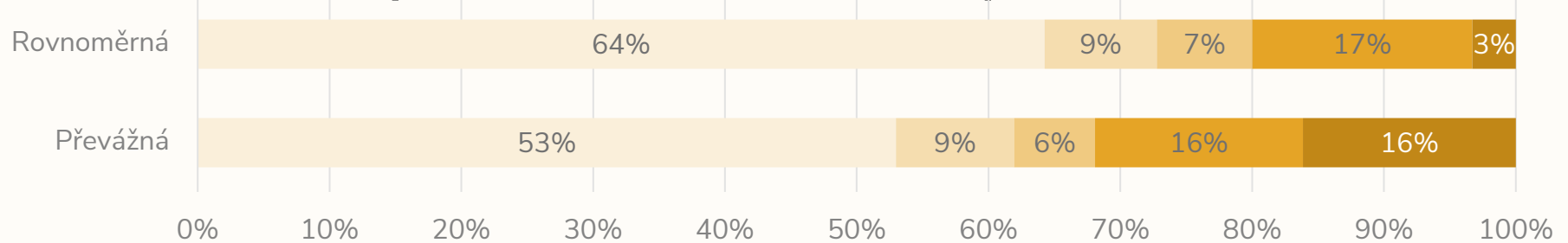
- Porušování pravidel **X** **míra výskytu situací, kdy je dítě vystaveno rodičovským sporům** → jednostranné versus porušování pravidel oběma rodiči
- **Flexibilní změna režimu péče** – 57 % rodin s převážnou péčí a 71 % rodin s rovnoměrnou péčí oboustranná **X** ve 14 %, resp. 9 % rodin by to ani jeden z rodičů nepřipustil

Vztahy v rodině

Zdroj: *Dítě v rodičovském konfliktu 2021*

Frekvence a způsob komunikace v posledních 3 měsících

■ Tak často, jak bylo třeba

■ Častěji, než by bylo třeba, ale nebylo mi to na obtíž

■ Častěji, než by bylo třeba, a bylo mi to na obtíž

■ Méně často, než by bylo třeba

■ Vůbec jsme spolu nekomunikovali/nejsme, nemůžeme být v kontaktu

Osobní kontakt:

- **denně** – jen minimálně rodičů: 9 % s převážnou, 5 % s rovnoměrnou péčí
- **alespoň jednou týdně** – každý cca třetí s převážnou, každý druhý s rovnoměrnou péčí
- **vůbec** – 11 % s převážnou, resp. 4 % s rovnoměrnou péčí

Písemná či hlasová komunikace:

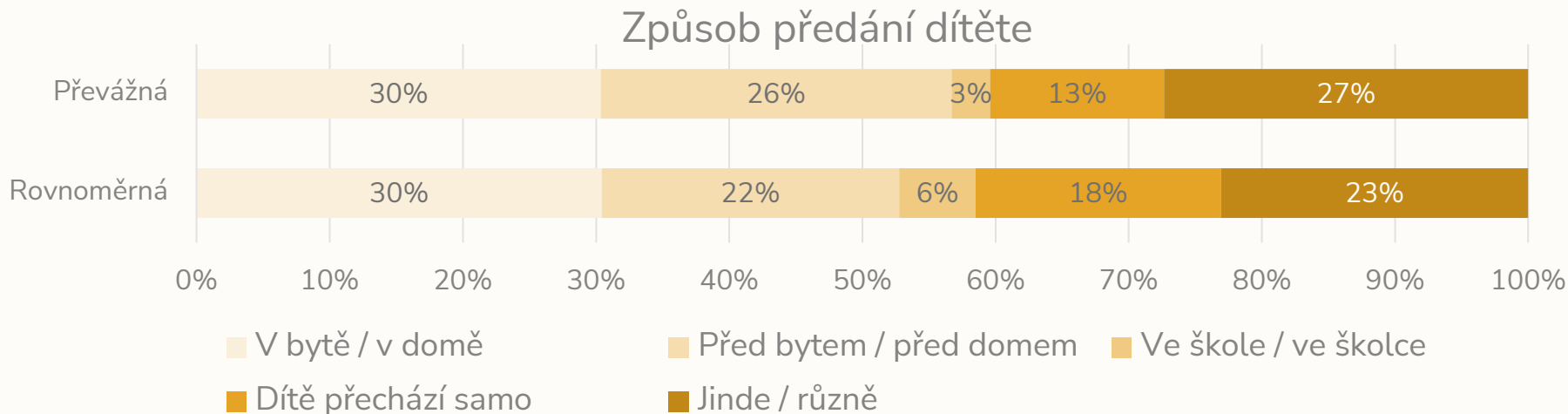
- **alespoň jednou týdně** – více než dvě pětiny s převážnou, tři pětiny s rovnoměrnou péčí

↑ věk dítěte v převážné péči – ↓ míra nesouhlasu / konfliktu v komunikaci o běžných věcech

bez vlivu věku u rovnoměrné péče – tři pětiny bez nesouhlasu / konfliktu

Dvě bydliště ...

- Bydliště v případě obou péčí – většinou do 20 km → 2 školy výjimkou

- Komunikace s dítětem během pobytu u druhého rodiče
 - možnost zastavit se doma: 59 % s převážnou (spíše role věku, dopravy), 64 % s rovnoměrnou péčí
 - možnost s dítětem komunikovat: 79 % s převážnou, 85 % s rovnoměrnou péčí → bránění v kontaktu velmi ojedinělé
- „Dítě=poslíček“ – spíše tam, kde nemůže rodič s dítětem komunikovat během pobytu u druhého rodiče

Dílčí shrnutí a doporučení

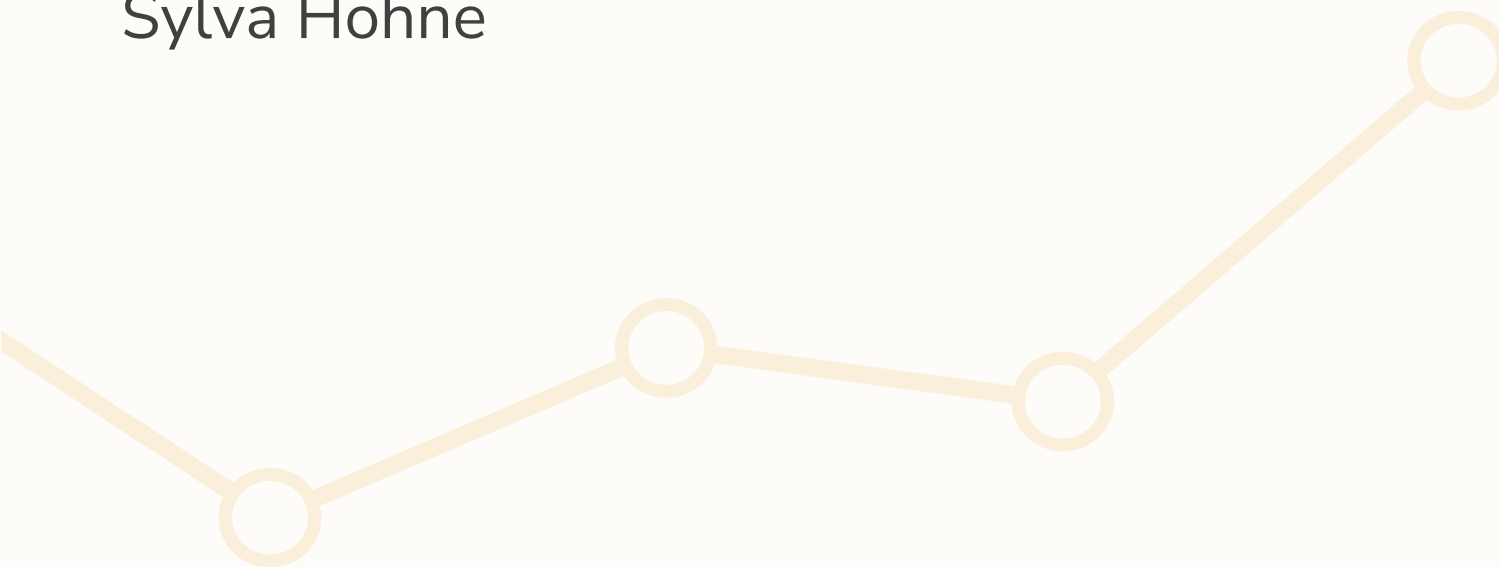
- Děti, jejichž rodiče se rozešli, žijí často v rekonstituované rodině
- Téměř každé šesté dítě v převážné péči jednoho rodiče je v situaci, kdy spolu rodiče vůbec nejsou v kontaktu
- Vysoce konfliktních s dopadem na dítě (dítě je konfliktu přítomno) je 8 % rodičů s převážnou péčí a 6 % rodičů s rovnoměrnou péčí
- Rozdělení péče je většinou dodržováno, pokud ne, je to mnohdy oboustranné a bez problémů
- Předání dítěte je většinou v místě bydliště, nebo flexibilní či dítě přechází samo, předání přes školu je ojedinělé
- Během pobytu u druhého rodiče může být (první) rodič s dítětem většinou v kontaktu

➔ podpora primární prevence s důrazem na posilování rodičovských kompetencí

Úprava péče a výživy dítěte po rozchodu/rozvodu rodičů

Jana Paloncyová

Sylva Höhne

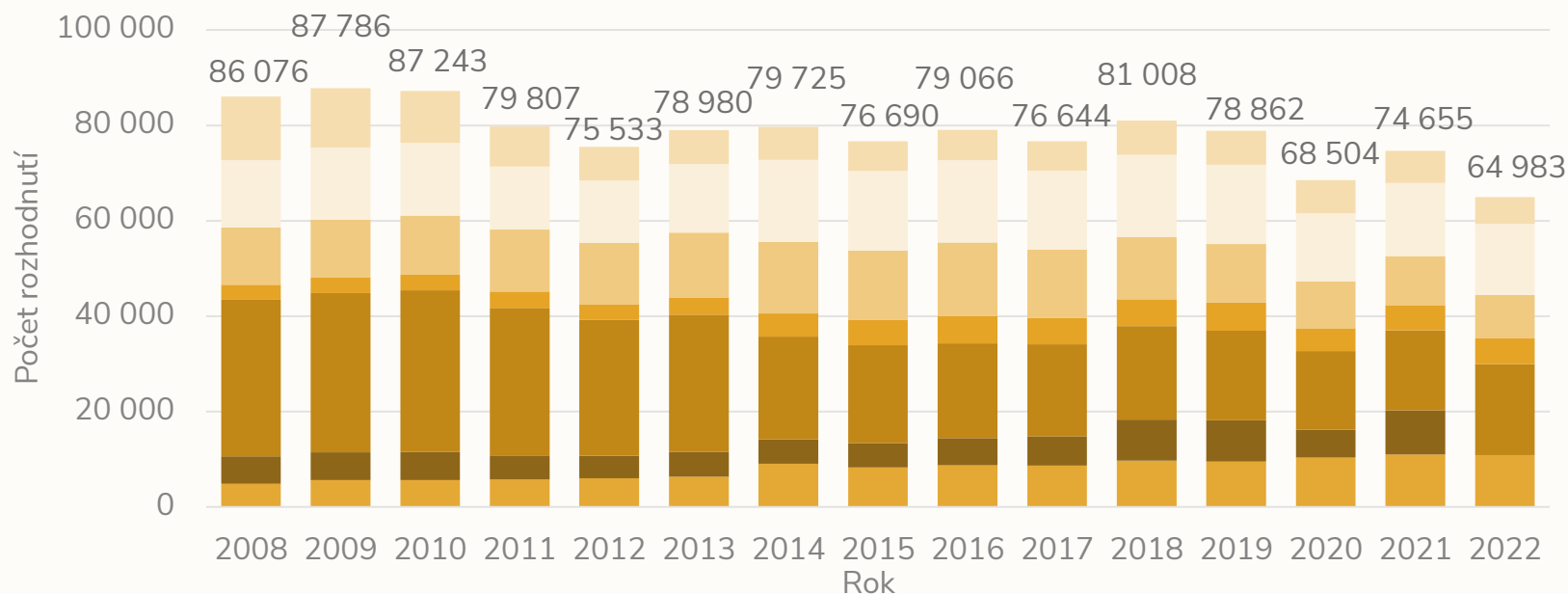

Rozhodnutí opatrovnických soudů ohledně péče o dítě, jeho výživy, příp. styku s rodiči

data Ministerstva spravedlnosti

- anonymizovaná data **za každé dítě**, u něhož došlo mezi lety **2008 až 2022** k ukončení opatrovnického řízení
- data za jednotlivé kalendářní roky
- pouze případy, které **prošly soudním řízením**, tj. rozvody manželství a některé rozchody nesezdaných párů
- data kromě výsledku rozhodnutí zahrnují např. rok narození dítěte, datum zahájení soudního řízení, či fakt, zda bylo výsledku dosaženo prostřednictvím dohody rodičů, nebo zda musel rozhodnout soud autoritativně
- ❖ *nelze identifikovat děti z jedné rodiny*
- ❖ *nelze rozlišit typ partnerství rodičů (manželé x nesezdaní)*
- ❖ *nelze propojit další soudní řízení s předcházejícím(i)*

Soudní řízení o péči a výživě dle soudních statistik 2008–2022

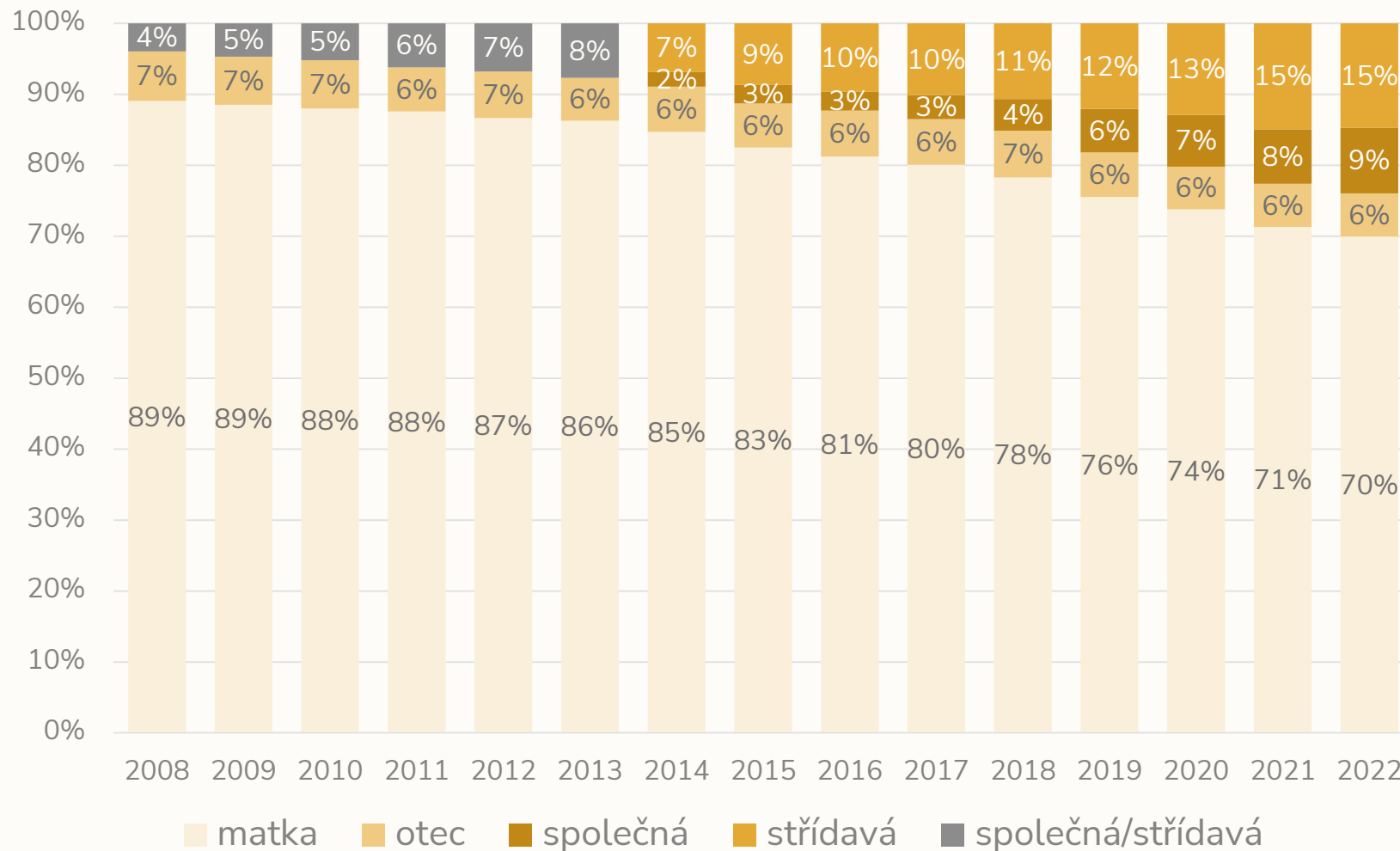

- první rozhodnutí pro případ rozvodu o péči a výživě
- první rozhodnutí o péči a výživě, samo
- první rozhodnutí o péči a výživě, první rozhodnutí pro případ rozvodu o péči a výživě
- další rozhodnutí o péči a výživě
- další rozhodnutí o výživě
- rozhodnutí o upravě styku samostatně
- ostatní rozhodnutí

Zdroj: data MSP

První soudní rozhodnutí o péči

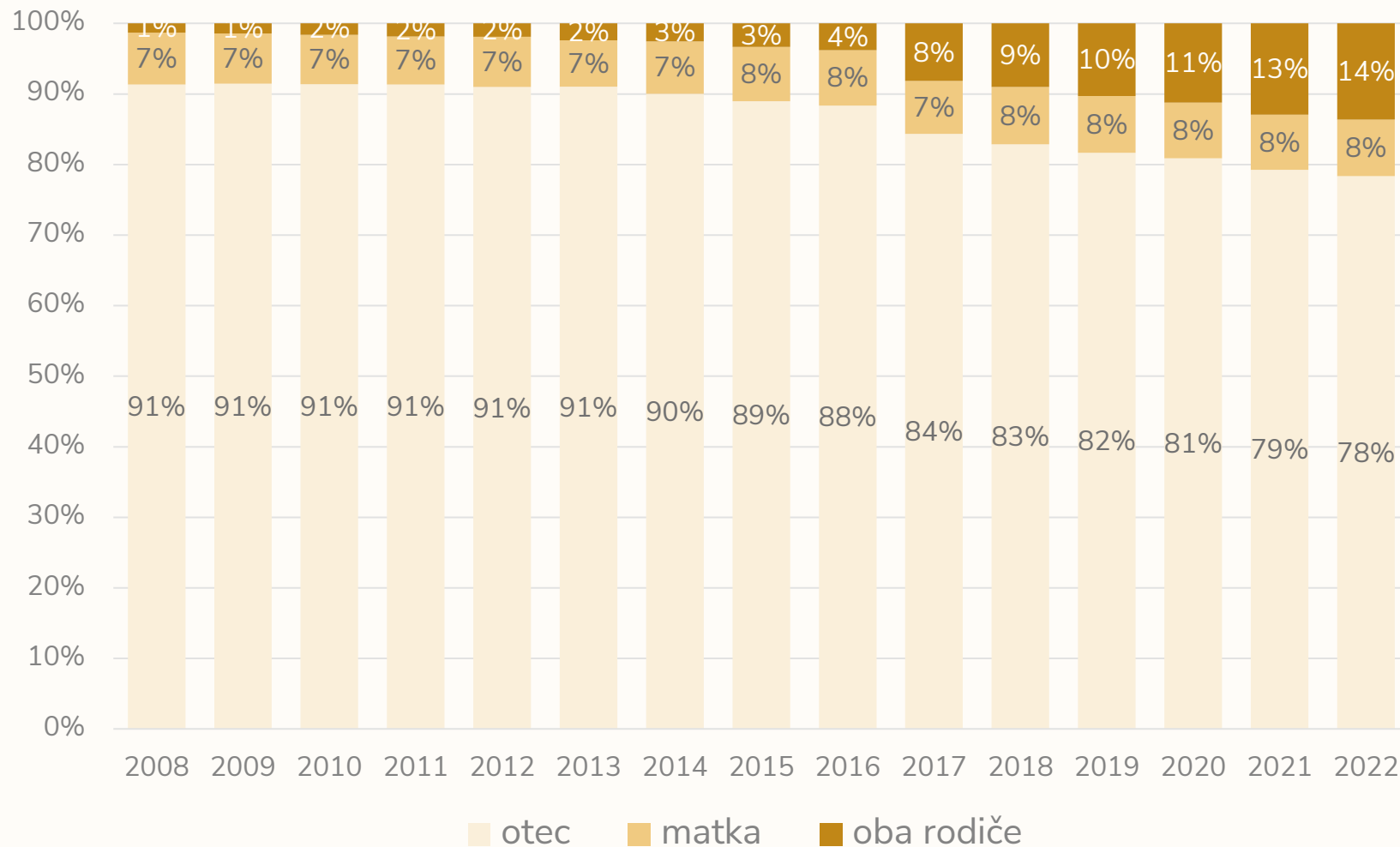
2008–2022

Zdroj: data MSP

První soudní rozhodnutí o výživě

2008–2022

Zdroj: data MSP

První soudní rozhodnutí o péči a výživě

2008 vs. 2022, resp. 2017 vs. 2022

		2008	2022
Nejčastější kombinace soudních rozhodnutí	Matka péče, otec výživa	91 %	77 %
	Otec péče, matka výživa	6 %	6 %
	Střídavá péče, výživa oba	1 %	12 %
Věk dítěte: 0–6 vs. 7–11 vs. 12–18 let	Matka péče, otec výživa	95 – 91 – 85 %	83 – 72 – 73 %
	Otec péče, matka výživa	2 – 6 – 12 %	4 – 6 – 10 %
	Střídavá péče, výživa oba	1 – 1 – 1 %	8 – 17 – 12 %

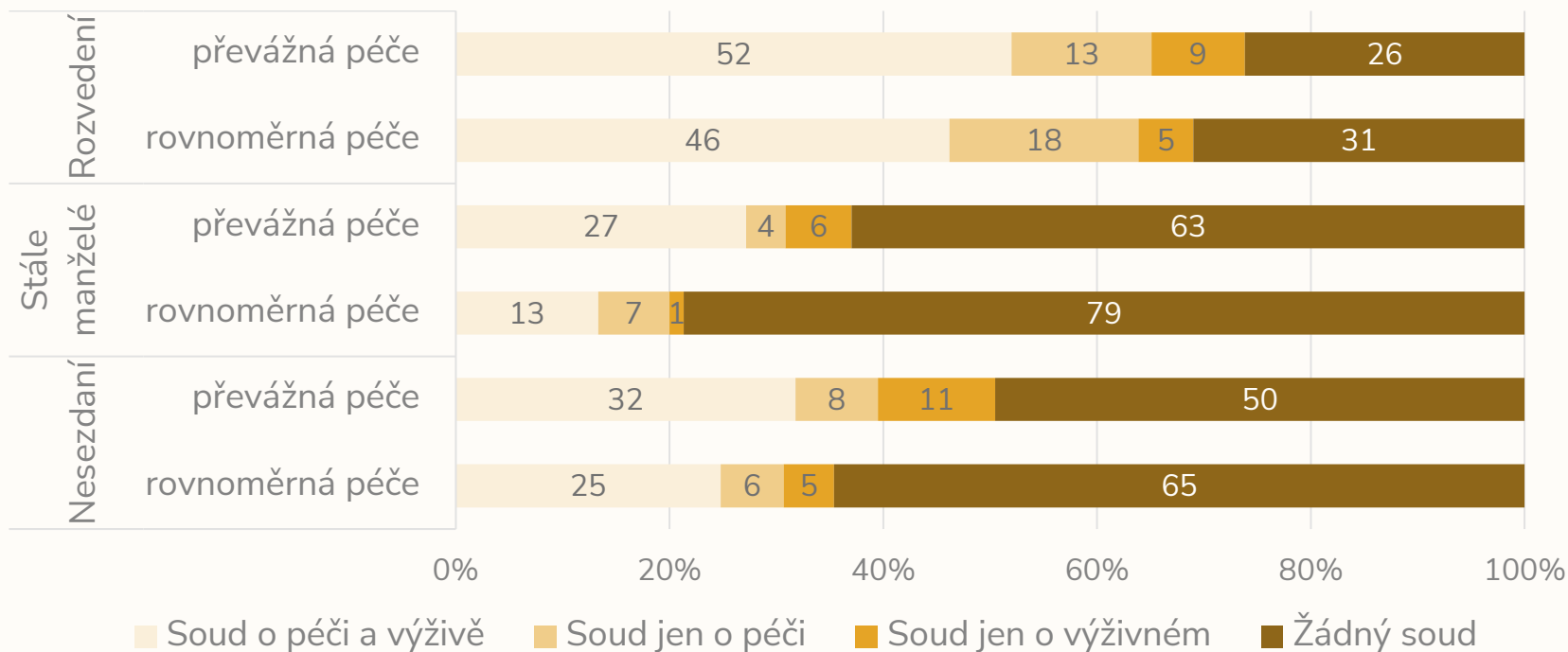
		2017	2022
Rozhodnutí soudu na základě dohody rodičů	Společná péče	87 %	95 %
	Střídavá péče, výživa oba	78 %	83 %
	Matka péče, otec výživa	73 %	79 %
	Otec péče, matka výživa	69 %	70 %

Zdroj: data MSP

První soudní řízení o péči a/nebo výživě

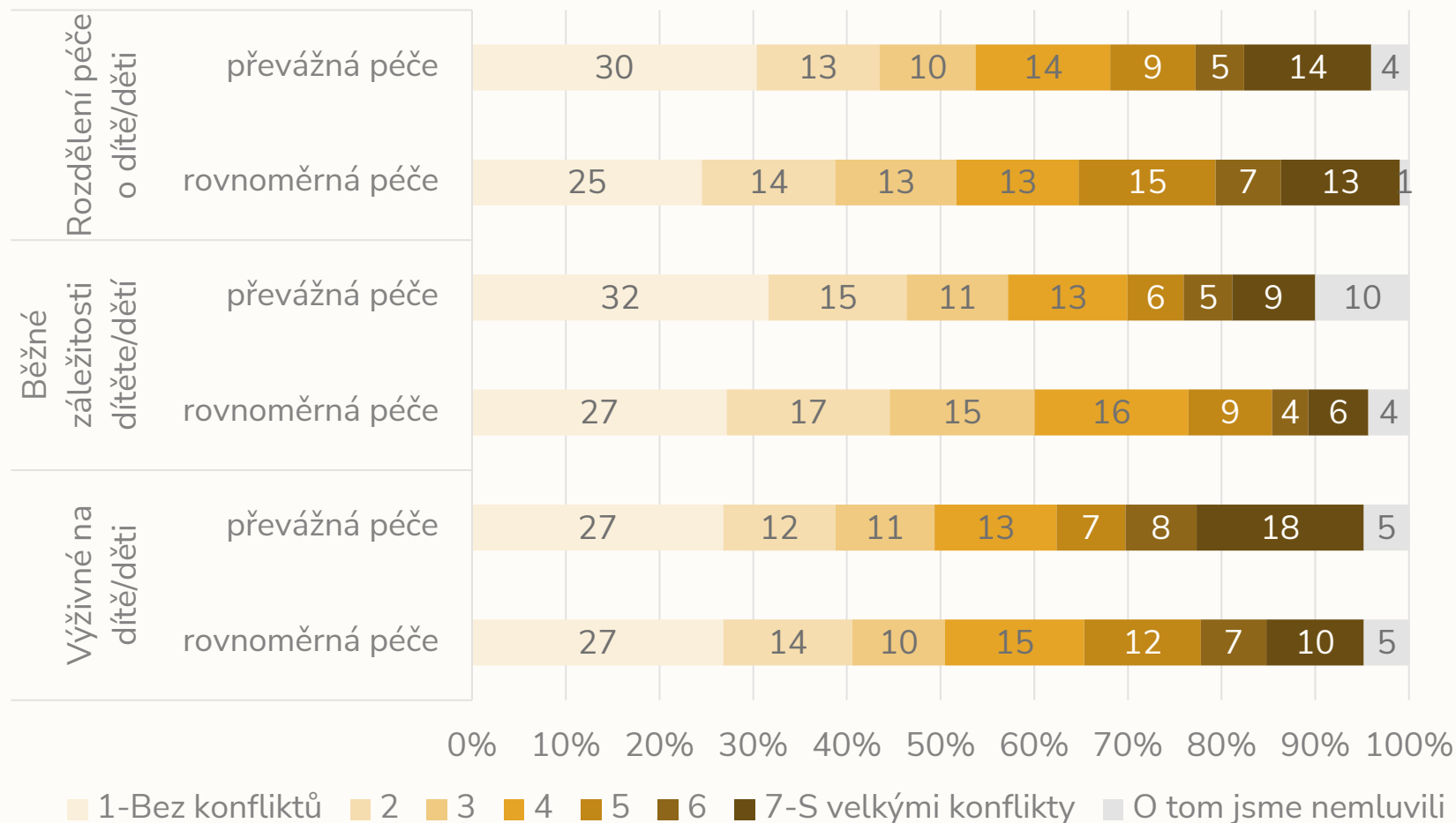
výzkum „Dítě v rodičovském konfliktu 2021“

(v %)	Soud o péči a výživě	Soud jen o péči	Soud jen o výživném	Žádný soud	
Převážná péče	41,9	10,2	9,4	38,4	100,0
Rovnoměrná péče	35,9	12,6	4,7	46,9	100,0

Zdroj: Dítě v rodičovském konfliktu 2021

Domluva s druhým rodičem (v prvních třech měsících po rozchodu) ohledně rozdělení péče o dítě, jeho běžných záležitostech a výživného => porozchodový konflikt

Zdroj: Dítě v rodičovském konfliktu 2021

Porozchodový konflikt

ohledně rozdělení péče o dítě, jeho běžných záležitostech a výživného

Sloupcová procenta		Převážná péče	Rovnoměrná péče
Míra konfliktu mezi rodiči při vyjednávání o rozdělení péče o dítě, jeho běžných záležitostech a výživném, v prvních třech měsících po rozchodu	Bez konfliktů	32,7	35,6
	Střední konflikty	27,7	32,6
	Velké konflikty	11,0	12,4
	Nemluvili o tom	10,7	7,4
	Nebyli v kontaktu	17,9	11,9

Zdroj: Dítě v rodičovském konfliktu 2021

soudní řízení představuje možný nástroj pro to, jak pomoci vyřešit velké rodičovské konflikty, příp. upravit uspořádání péče a/nebo výživy dítěte při zcela chybějícím kontaktu s druhým rodičem

Péče – změny současnost **x** první 3 měsíce po rozchodu

- **Převážná péče:** minimální změny (2/3 stále matka, 14 % stále otec, v každé páté jinak (ale spíše počty dnů apod.)
- **Rovnoměrná péče:** 69 % beze změny, u čtvrtiny původně matka
- Vliv věku dítěte v době rozchodu na změnu péče – pouze dílčí u předškolních dětí
- **Role přání dítěte** v prvních 3 měsících po rozchodu
 - častěji tam, kde nyní převážná péče, ale i častěji bez vlivu
 - častější deklarace matkami s nyní převážnou péčí
 - méně častý souhlas nerezidenčních otců
- Převážná péče → nyní rovnoměrná – i dříve byl otec více přítomen
- Převážná péče → nyní stále převážná – po rozchodu bez kontaktu s otcem každé čtvrté dítě
- V každé páté (bez rozdílu péče) bránění v kontaktu v prvních 3 měsících, u dvou pětín s převážnou péčí stále trvá

První soud x současnost, realita

První soudní rozhodnutí (sloupcová procenta)	Současný typ péče		
	Převážná péče matky	Převážná péče otce	Rovnoměrná péče
Výlučná péče matky (včetně s rozšířeným stykem)	79,4	10,3	22,9
Výlučná péče otce (včetně s rozšířeným stykem)	2,5	47,0	2,9
Střídavá / společná péče	18,2	42,7	74,1

První soudní rozhodnutí de iure				
První soudní rozhodnutí podle počtu dnů péče (sloupcová procenta)		Výlučná péče matky (včetně s rozšířeným stykem)	Výlučná péče otce (včetně s rozšířeným stykem)	Střídavá / společná péče
Současná převážná péče	Převážná péče matky	62,9	-	32,5
	Rovnoměrná péče	8,6	17,7	46,2
	Převážná péče otce	-	72,6	6,8
	Počet dnů nebyl stanoven	28,4	9,7	14,5
Současná rovnoměrná péče	Převážná péče matky	75,3	x	7,3
	Rovnoměrná péče	14,4	x	76,2
	Převážná péče otce	-	x	1,3
	Počet dnů nebyl stanoven	10,3	x	15,2

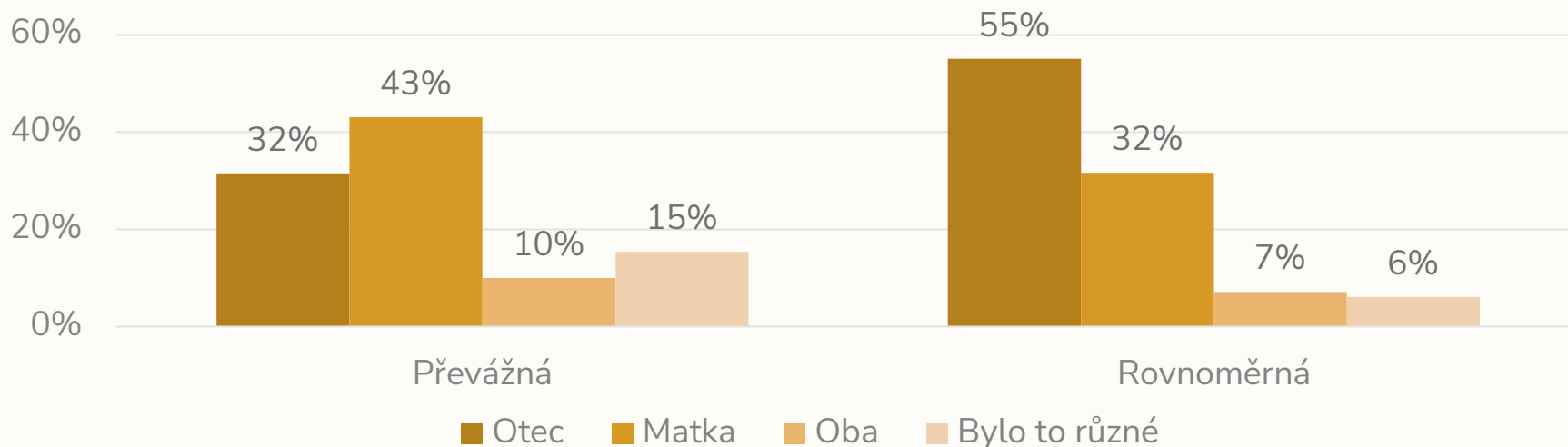
Okolnosti prvního soudu o péči

- Oba typy současné péče: **dohoda** 70 %
- Nejvíce dohod – podle soudu rovnoměrná péče (4/5) **X** nejméně současná převážná a soudem určená péče otce (55 %) a současná rovnoměrná a soudem určená péče matky (49 %)
- Role vzdělání rodičů **X** bez efektu věk dítěte v době rozchodu
- **Dosažení dohody:**
 - 3/5 sami před soudním řízením
 - 1/5 pomoc odborníků před soudním řízením
 - 10 % sami při soudním řízení
 - 7 % pomoc odborníků při soudním řízení
- **Spokojenost s výsledkem:** 94 % dohod na převážné péči **X** 39 % bez dohody s rovnoměrnou péčí
- **Rozhodnutí soudu a vztah mezi rodiči:**
 - u 2/3 s nemění se rovnoměrnou péčí – bez dopadu, u více než 1/3 převážné → rovnoměrnou – zhoršení
 - u téměř 2/3 nynější převážné bez ohledu na změnu péče – bez dopadu, u 1/3 zhoršení

Další (poslední) soudní řízení o péči

- Odvolání proti prvnímu rozhodnutí – cca pětina (bez rozdílu současného typu péče)
- Další soud – 28 % s nynější převážnou, 25 % s nynější rovnoměrnou péčí

Další soudní řízení podle toho, kdo z rodičů jej inicioval, podle současného typu péče (v %)

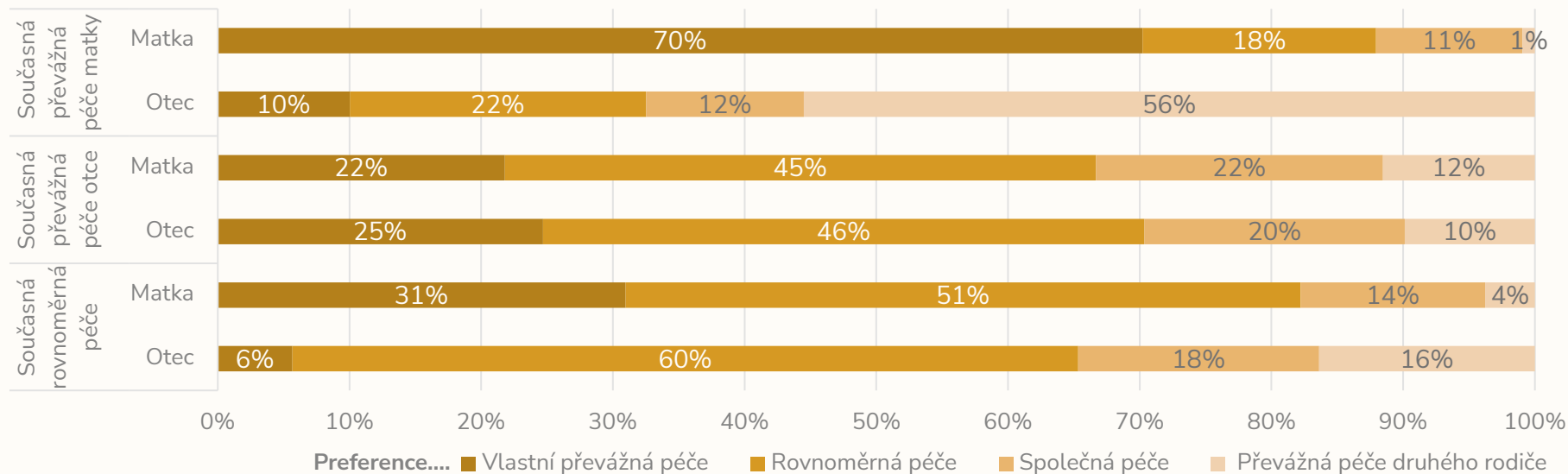

Zdroj: Dítě v rodičovském konfliktu 2021

- Další rozhodnutí – soud první rozhodnutí většinou potvrdil

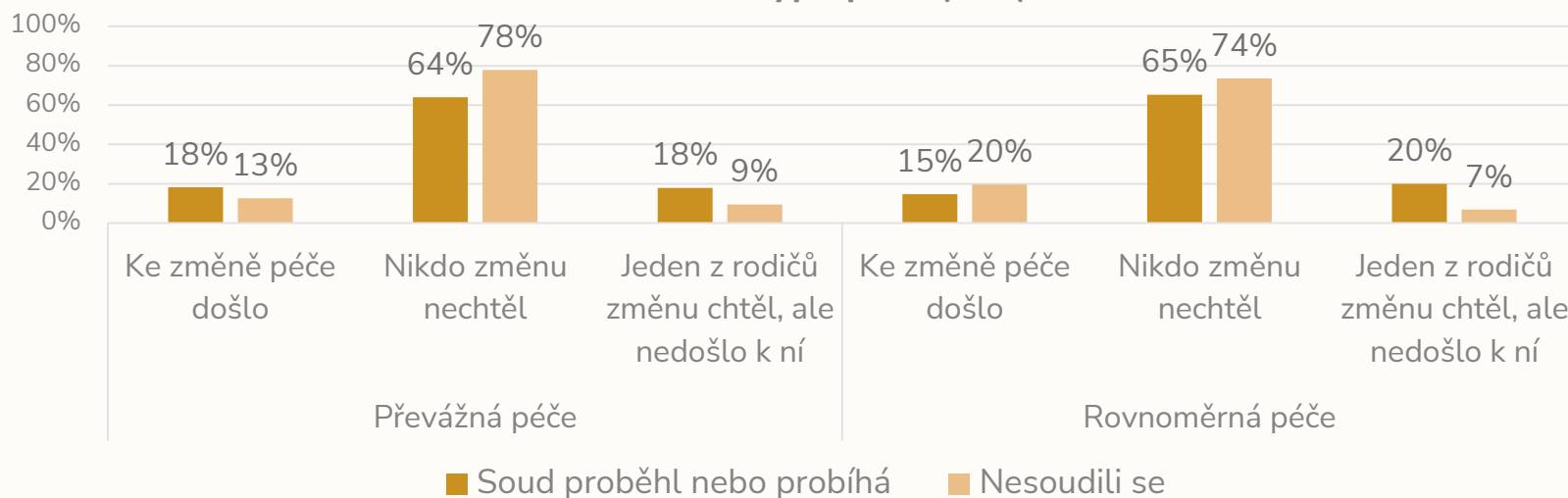
Úprava péče bez soudního řízení

- Převážná péče: 38 %, rovnoměrná péče: 47 %
- **Důvody:**
 - dokázali se dohodnout (převážná: 57 % určitě ano a 28 % spíše ano; rovnoměrná: 58 % a 34 %)
 - soukromá záležitost (převážná: 43 % určitě ano a 37 % spíše ano; rovnoměrná: 56 % a 34 %)
 - zhoršení vztahu (převážná: 37 % určitě ano a 41 % spíše ano; rovnoměrná: 56 % a 34 %)
 - dopad na dítě (převážná: 31 % určitě ano a 36 % spíše ano; rovnoměrná: 45 % a 37 %)
- Každý čtvrtý pár musel shodu hledat – názory se lišily...

Mimosoudní změna uspořádání péče

Mimosoudní změna uspořádání péče na dobu delší než 3 měsíce podle současného typu péče (v %)

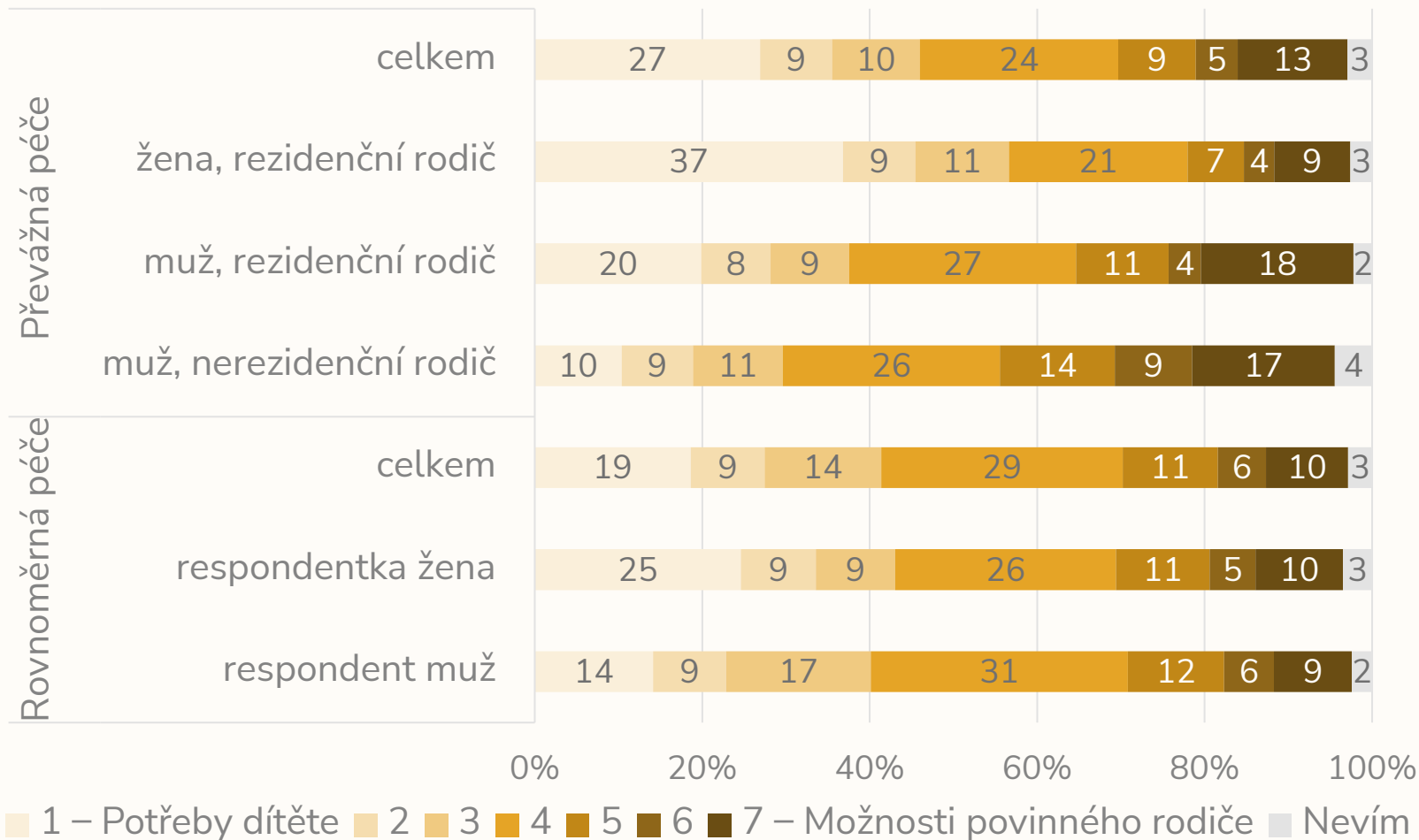
Důvod (důležité):

Zdroj: *Dítě v rodičovském konfliktu 2021*

- přání dítěte (60 % u obou)
- přání rodičů (55 % u obou)
- osobní problémy (48 % u převážné, 32 % u rovnoměrné)
- aktivity dítěte (43 u převážné, 32 % u rovnoměrné)
- chování dítěte (39 % u převážné, 23 % u rovnoměrné)
- neplacení výživného (38 % u převážné, 22 % u rovnoměrné)

Nastavení výživného

potřeby dítěte vs. možnosti povinného rodiče

Zdroj: Dítě v rodičovském konfliktu 2021

Výživné v současnosti (v době výzkumu)

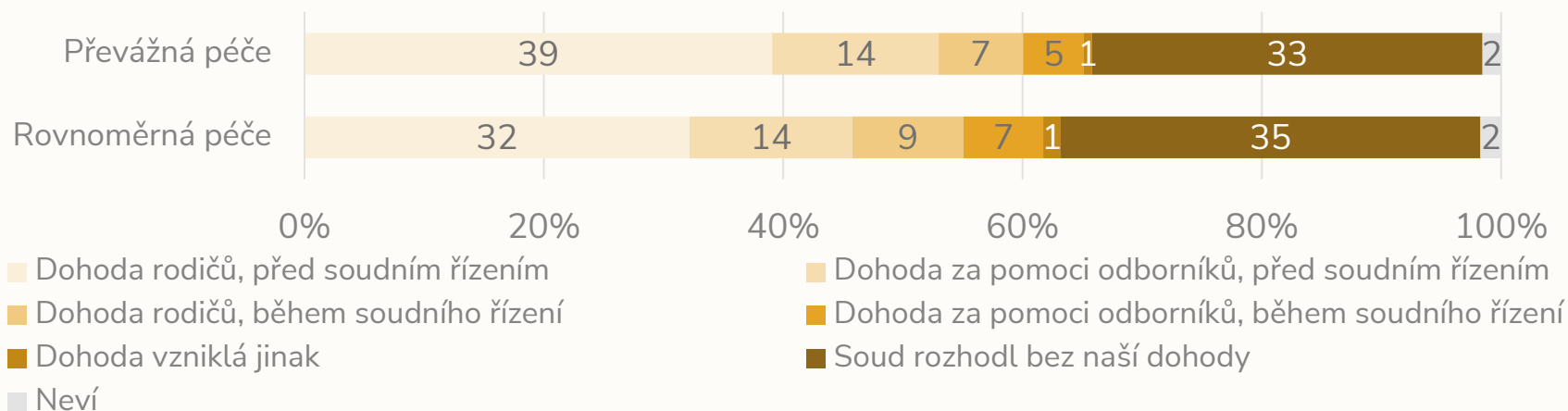
kdo má výživné platit, je placeno řádně a jaké jsou důvody neplacení

- v současnosti má platit výživné jeden z rodičů, příp. oba v 87 % případů převážné péče a v 74 % případů rovnoměrné péče
- je-li dítě v převážné péči matky, výživné má platit zpravidla otec (82 %) x je-li dítě v převážné péči otce, variabilita plátců je široká
- je-li dítě v rovnoměrné péči rodičů, u čtvrtiny není plátcem výživného nikdo, u poloviny má výživné platit otec a u pětiny oba rodiče
- z pohledu matek majících dítě ve své převážné péči, platí výživné řádně dvě třetiny otců; za jeho řádným neplacením bývá nejčastěji to, že otec odmítá výživné platit (37 %) nebo jeho chybějící (pravidelný) příjem (22 %)
- míra placení výživného při rovnoměrné péči o dítě je vyšší (přes 70 % platí-li výživné jen otec, resp. cca 80 % mají-li jej platit oba rodiče); chybějící příjem a odmítání placení výživného stojí za jeho řádným neplacením po čtvrtině případů, v další čtvrtině se tak rodiče dohodli

První soudní řízení o výživném

vybrané okolnosti

- k prvnímu soudnímu řízení o výživné dochází **velmi krátce po rozchodu rodičů**
- **rychleji** proběhlo první soudní řízení u těch, kdo mají nyní dítě **v převážné péči**
- **dohoda rodičů stála za dvěma třetinami soudních rozhodnutí o výživě**

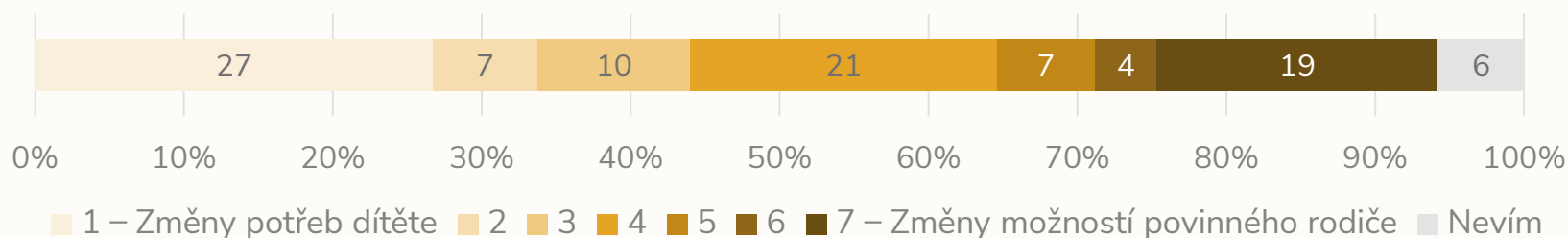
Zdroj: Dítě v rodičovském konfliktu 2021

- podle rozsudku **měl výživné platit zpravidla jeden z rodičů, příp. oba**
- soudní proces **ne vždy přinesl zklidnění/zmírnění konfliktů**

Další (poslední) soudní řízení o výživném

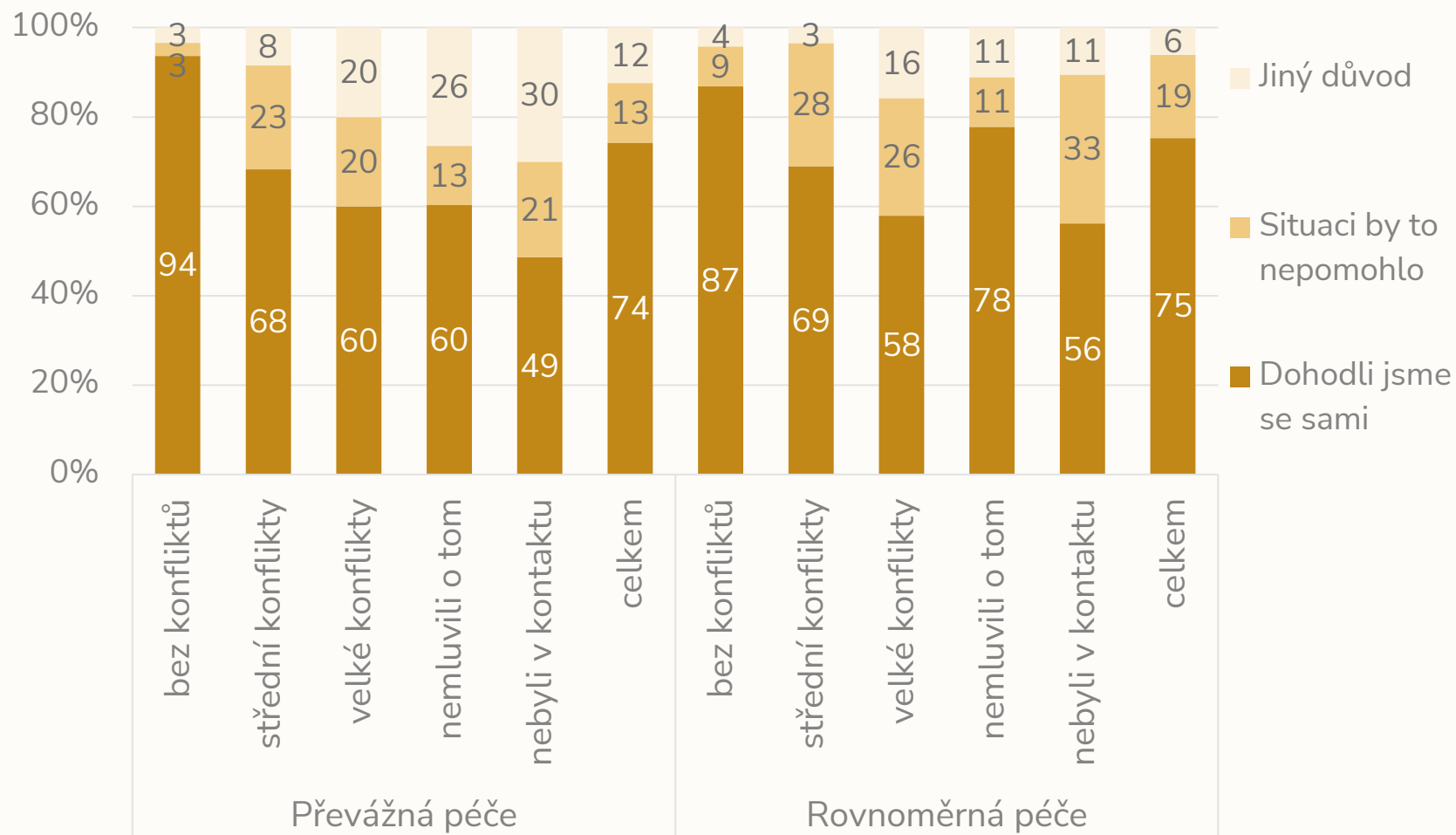
hlavní důvody

- **rodiče aktuálně převážně pečující o dítě** se oproti rodičům s dítětem v rovnoměrné péči **ve vyšší míře k soudu opětovně vrací** (třetina, resp. čtvrtina z těch, co prošli prvním soudem)
- impulsem jsou spíše **změny potřeb na straně dítěte**

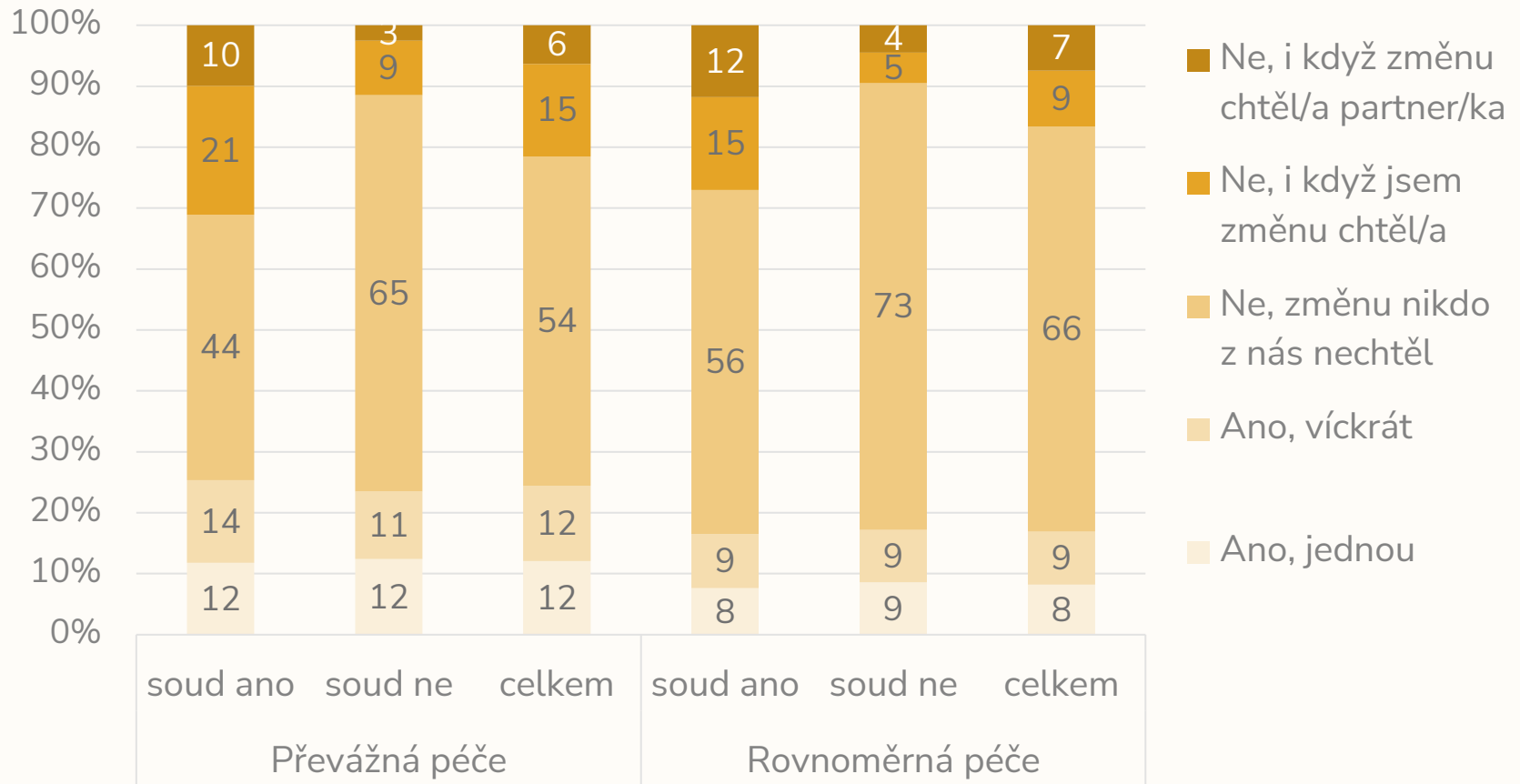
- **požadavek na zvýšení výživného** představoval zhruba polovinu všech záměrů doprovázejících poslední soudní řízení o výživném (x snaha o snížení výživného byla zastoupena jednou pětinou)
- v 80 % se osoba plátce výživného oproti prvnímu rozsudku nezměnila, v případě úsilí o změnu výše výživného byla dosažena zhruba dvoutřetinová shoda

Úprava výživného bez soudního řízení proč se nesoudili – podle míry porozchodového konfliktu

Zdroj: *Dítě v rodičovském konfliktu 2021*

Realizace úpravy výživného bez soudního řízení

Zdroj: *Dítě v rodičovském konfliktu 2021*

větší snaha matek o revizi výživného; převažoval záměr o zvýšení výživného; na změně se dohodli častěji ti bez zkušenosti se soudem (3/5 vs. 2/5)

Dílčí shrnutí a doporučení

- Snižuje se zastoupení výlučné péče matky a roste podíl střídavé, ale i společné péče, adekvátně tomu se mění určení výživného
- Soudní rozhodnutí je často podloženo dohodou, změny v čase jsou spíše minimální, vyvolané nezřídka přáním či potřebami dítěte
- Pouze třetina rodičů neměla konflikty ohledně nastavení péče o dítě a výživného bezprostředně po rozchodu
- Třetina otců při matčině převážné péči neplatí řádně výživné

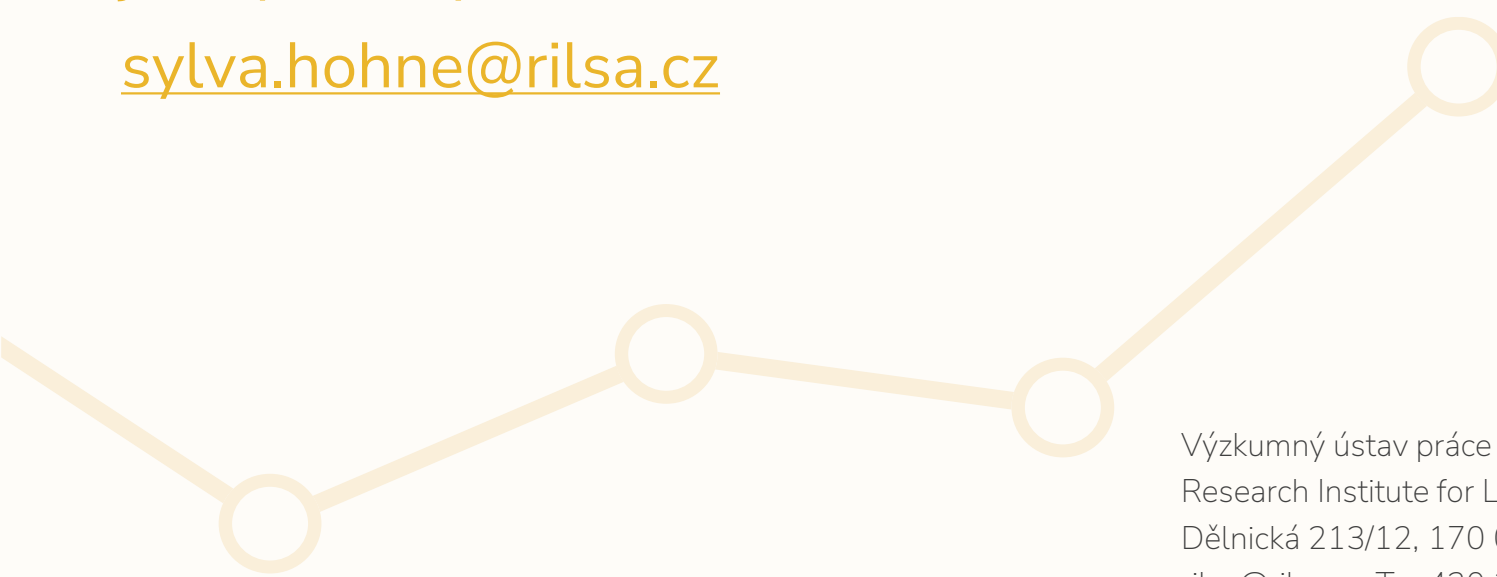
- Podpora rodičovských kompetencí ve všech fázích rodičovství
- Osvěta ohledně uspořádání péče a výživy dítěte po rozchodu rodičů
- Podpora zúčastněných odborníků (právníků, OSPOD, terapeutů, mediátorů)
- Podpora služeb pro děti v situaci rozpadu rodiny
- Zlepšení vymáhání výživného, např. zasíláním skrz finanční či jiný úřad

Dohoda samotných rodičů
Dohoda konfliktních rodičů

Děkujeme za pozornost!

jana.paloncyova@rilsa.cz

sylva.hohne@rilsa.cz

A decorative graphic element consisting of a light orange line with four circular nodes. The line starts from the left edge, goes down to the first node, then up to the second, down to the third, and finally up to the fourth node on the right.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
Research Institute for Labour and Social Affairs
Dělnická 213/12, 170 00 Praha 7
rilsa@rilsa.cz, T: +420 211 152 711
www.rilsa.cz